

KJV 2011-2012 (GROEP 3)

Sofie en de pinguïns / Edward van de Vendel

Met fotostrips van Ype+Willem

Met tekeningen van Floor de Goede

(door Emilie Vanpeteghem)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Edward van de Vendel groeide op in een onderwijzersfamilie. Later zou hij zelf les geven en zelfs een tijd schooldirecteur zijn. Als tijdens zijn middelbare jaren was Edward bezig met cabaret en liedjes schrijven. Sinds 2001 is hij voltijds schrijver. Edward van de Vendel sleepte al een mooie verzameling prijzen in de wacht: de Woutertje Pieterse Prijs, Gouden Zoenen, Zilveren Griffels, Vlag en Wimpels...

www.edwardvandevendel.com

Floor de Goede (1980) begon volgens zijn moeder op tweejarige leeftijd met tekenen in het ziekenhuis waarin hij toen was opgenomen. In 2002 rondde Floor zijn studie Multimedia Vormgeven, richting Bewegend Beeld, af. In datzelfde jaar publiceerde hij voor het eerst zijn autobiografische strip 'FLO' in de nobudgethomojongerenglossy *Expreszo*. Floor publiceerde intussen in heel wat kranten en tijdschriften.

www.doyouknowflo.com

Ype Driessen is de enige fulltime fotostripmaker van Nederland. Ype studeerde Cognitieve Kunstmatige Intelligentie en woont en werkt in Utrecht. Sinds april 2007 maakt Ype samen met zijn vriend Willem vier keer per week een aflevering van **Ype+Willem**, de eerste autobiografische fotostrip ter wereld. Ype+Willem wordt dagelijks door vele honderden lezers gevolgd.

www.fotostrips.nl/ype+willem/ype.html

Kort samengevat

Sofie houdt van pinguïns. Van hoe ze lopen, hoe ze kijken, hoe ze piepen... Het meisje breekt haar arm, net als haar vader en moeder allebei in het buitenland zijn. Maar Donny, de oppas, is er wel. Samen met hem en haar drukke vrienden Billie en Timmie beleeft Sofie een spannend én grappig pinguïnavontuur!

Dit is een boek vol met extraatjes: tekeningen op elke bladzijden, stripjes, een liedje en de gekste bijzonderheden over pinguïns, die toch echt waar zijn.

Eerste indruk

- Spreekt de kافت de juryleden aan? Werd je nieuwsgierig?
- Bladerde je eerst even door het boek voor je het verhaal las?
- Wat was jullie eerste indruk van dit boek voor je het verhaal las?
- Wat vind je van het formaat? (Of hadden jullie nog niet opgemerkt dat het formaat anders was dan de meeste boeken?)

Vragen over het verhaal

- Is het verhaal voorspelbaar of juist helemaal niet? Vind je het origineel?
- Wilde je verder lezen? Waarom? Wilde je weten hoe het verder ging en hoe het zou eindigen?
- Is *Sofie en de pinguïns* een vrolijk boek? Moet je erbij lachen of huilen? Of beide? Kan je voorbeelden geven?
- Naast het verhaal van Sofie staat er nog een verhaal (een stripverhaal) in het boek, het verhaal van papa pinguïn. Vonden jullie het verwarrend dat de twee verhalen elkaar overlappen? Staan de fotostrips niet teveel los van Sofies verhaal? Wat vonden jullie van het stripverhaal?
- Wat vonden jullie vervelend of juist heel goed aan het verhaal?

Illustraties

Het boek staat bomvol tekeningen, stripjes én een fotostrip. Je raakt niet uitgekeken.

- Wat vind je van deze combinatie? (een mix van tekst, tekeningen, strips en pinguïnweetjes)
- Wat vind je van de illustraties in het boek?
- Passen de illustraties bij het verhaal?
- Vertellen de tekeningen wat er in het verhaal gebeurt? (meer nog, ze vertellen een deel van het verhaal)
- Sluiten de tekeningen aan bij de sfeer van het verhaal? Waarom (niet)? (veel overdrijving in de prenten? Veel emoties?)

Kopieer verschillende illustraties en hang ze op in de ruimte. Start een gesprek. Bijvoorbeeld:

Illustratie 1: Sofie valt van de trap, p. 8

- Wat vind je van deze illustratie? Grappig? Pijnlijk?
- Wat gebeurt er juist?

- Dankzij haar gebroken arm leert Sofie alles over pinguïns kennen. Een geluk bij een ongeluk? Zijn de juryleden het daarmee eens?

Illustratie 2: Het is de schuld van... Kopieer de tekening op p. 19 of p. 21

- Wie heeft allemaal schuld aan de gebroken arm van Sofie? (papa, Donny, mama, Sofie, Sofies voeten, Sofies sokken)
- Is het wel iemands schuld dat Sofie haar arm brak?

Illustratie 3: De waargebeurde dvd, p. 42 (verder ook nog vanaf p. 53) Kopieer één of meer afbeeldingen.

- Wat vinden jullie van de mars van de keizerpinguïn?
- Sofie vindt het een zielige film. Vinden jullie dat ook? Waarom?

Illustratie 4 : Donny, p. 74

- Wat is de voornaamste reden waarom Donny zo boos wordt?
- Vinden jullie het 'sloom' dat hij op Sofie past? Wat betekent 'sloom'?
- Zijn moeder vindt dat hij een 'echte' job moet zoeken. Heeft Donny dan geen echte job? En wat wil hij zelf? Wat zou een toffe job voor Donny zijn?
- Op het einde van het verhaal lijkt Donny te weten wat hij wil. Denken jullie dat hij de juiste keuze maakt?

Illustratie 5: Waarom opa wegging bij de dierentuin (p. 90)

- Waarom is het een overwinning dat opa terugging naar de dierentuin?
- Wat is er vroeger gebeurd? (p.91)
- Naar aanleiding van de diefstal ontslaan ze een aantal mensen. Waarom? Vind je het eerlijk dat opa ontslaan wordt omdat hij te oud werd?

Illustratie 6: Sofie omringt door klasgenoten, p. 101 of Donny en Sofie, p. 105

- Deze drie meisjes doen alsof ze geïnteresseerd zijn in Sofie. Maar is dat wel zo?
- Wat vinden jullie van Anne-Margreet, Pamela en Britt?
- Sofie is kwaad op Donny? Waarom?
- Waarom is ze echt kwaad denken jullie?

Illustratie 7: De spreekbeurt, p. 112

- Sofie begint enthousiast aan de spreekbeurt. Maar wat gebeurt er?
- Hoe reageren Billie en Timmie in de klas?
- Wat vinden jullie daarvan? Hadden ze mee moeten zingen (het zijn tenslotte haar vrienden) of snappen jullie dat ze ook zwegen?
- Hoe reageren ze na school?
- Zijn deze twee jongens echte vrienden voor Sofie?

Illustratie 8: Circus, p. 122

- Sofie is dolenthousiast wanneer ze naar het circus mag, maar als de pinguïns hun kunstjes tonen, gaat het mis. Wat gebeurt er? Waarom schreeuwt Sofie het uit?
- Wat is jullie mening over dieren in het circus? Snappen jullie de reactie van Sofie?
- Wat gebeurt er daarna?
- In de dierentuin zegt Donny op een bepaald moment: ‘een dom plan is beter dan geen plan.’ Zijn de juryleden het daarmee eens?
- Op een bepaald moment ontdekt Sofie dat ze niet meer verliefd is op de pinguïns. Wat is ze dan wel? (Ze is nu vóór de pinguïns) ‘Verliefdheid is stom’, zegt ze. Is dat zo? Hoe reageert Donny daarop? (‘Ik ben voor jou’, p.154)

Personages

Kopieer de afbeeldingen van de personages die aan het begin van het verhaal voorgesteld worden of de grote prent achteraan in het boek. Laat de tekst weg en verspreid enkel hun afbeelding in de ruimte. De juryleden kiezen elk een personage en vertellen wat ze over hem/haar weten.

Je kan ook woorden in een envelop steken die je uitdeelt aan de juryleden (of de woorden verspreiden in de ruimte). Ze leggen de woorden bij het juiste personage. Daarna vertellen ze wat ze over hem/haar weten.

Enkele voorbeelden:

- Sofie: houdt van pinguïns, breekt haar arm (gips), wil voor haar verjaardag dierenboeken en dierendvd's, babypinguïn (p.12), pinguïnkooft, griep, enthousiast, komt op voor zichzelf en de pinguïns
- Donny: oom van Sofie, weet nog niet wat hij later wil worden, brengt pizza's rond, helm met berenoren (de bezorgbeer), meester, verliefd, verpleegster
- Papa: stickers; reclame; reist vaak naar een ander land, houdt van reizen maar nog meer van thuiskomen naar Sofie; pinguïnsticker
- Mama: woont voor een jaar in Engeland, weet alles van verre sterren, wetenschap
- Opa Heintze: was timmerman, werkte in de dierentuin, houdt van rust (p.80)
- Oma Adeline: werkt in een tuinwinkel, houdt van spelletjes, geeft iedereen altijd eten, ze praat en praat en praat (p.76)
- Billie en Timmie: klasgenoten van Sofie, tijdens de middag eten ze bij haar, ze spelen het liefst oorlogje, Donny noemt hen ‘de vijanden’ (p.33), ze zijn druk en grappig

Over de personages:

- Welk personage vinden jullie het leukst en waarom?
- Zijn er te veel of te weinig personages in het verhaal? Waarom?
- Welke invloed hebben de personages op elkaar?
- Zijn alle personages even belangrijk? Zouden jullie een personage kunnen weglaten? Waarom wel/niet?

- Wat weet je over dit personage?
- Vind je dit personage leuk? Zou je je ermee kunnen identificeren of liever met iemand anders? Kan je ook vertellen waarom?
- De ouders van Sofie zijn vaak in het buitenland. Zou jij het leuk vinden mochten je ouders zo vaak weg zijn?

Pinguïns

‘Er zijn zeventien soorten en ze zijn allemaal mijn lievelingsdieren.’

- Wisten de juryleden dat er zoveel soorten pinguïns bestaan?
- Vonden ze die informatie over de pinguïns interessant? Hebben ze iets bijgeleerd?
- Zijn ze, net als Sofie, van pinguïns gaan houden?
- Kijken ze nu anders naar pinguïns dan voor ze dit boek lazen? (Is een pinguïn nog steeds zomaar een pinguïn?)
- In het boek staat een tekenfilm over pinguïns. (Happy Feet) Zagen de juryleden die film al? Of keken ze ernaar dankzij het boek?
- In het boek kijkt Sofie echter naar een andere film. Welke? Ze vindt het een zielige film. Waarom? Vinden de juryleden dat ook?
- Hebben jullie het Papa Pinguïnlied opgezocht?

Kopieer de prent met alle pinguïns. Knip de verschillende pinguïns uit en bespreek er enkele met de juryleden. Laat hun eventueel diegene er uithalen die zij het leukste vinden en vraag hen waarom en wat er zo speciaal is aan die pinguïn.

Thema's

Vraag aan de juryleden om een thema te kiezen dat zij aan het boek zouden geven.

Aan welke elementen uit het verhaal denk je bij hun gekozen thema?

- Familie
- Vriendschap
- Pinguïns
- Ook: dierenmishandeling, milieu

Je kan de thema's op een grote vellen papier schrijven. Maak briefjes met woorden of gebeurtenissen uit het verhaal op. Vervolgens vraag je aan de juryleden om de woorden of gebeurtenissen uit het verhaal bij de thema's te plaatsen. Vraag hen waarom ze een woord of gebeurtenis bij het thema plaatsen.

Einde

‘Ik ben zo blij dat ik van de trap gevallen ben.’

- Zijn jullie het eens met Sofie?
- Welke goede/leuke dingen zijn er uit dit ongeluk ontstaan?

- Wat vinden jullie van al die extra eindes?

Ganzenbord

Kopieer de binnenkaft en plaats cijfers op de eieren. De juryleden kiezen om beurt een cijfer, daarachter zit een vraag. Je kan de binnenkaft ook als ganzenbord gebruiken. Zorg voor pionnen en een dobbelsteen. Achter elk nummer zit een vraag. Ze kunnen eventueel het boek gebruiken om het antwoord op te zoeken.

Je kan de bovenstaande vragen (illustraties, pinguïns, personages...) gebruiken en combineren met specifieke vragen uit het verhaal. Je kan de eieren eventueel per thema/categorie kleuren, zo weten de juryleden wat voor soort vraag ze kunnen verwachten.

Bijvoorbeeld (vragen uit het boek):

- Welke bekende tekenfilm over pinguïns staat afgebeeld in het boek? (p. 29)
- Kunnen pinguïns vliegen? (p. 28)
- Hoe dansen pinguïns? (p. 29)
- Wie zijn 'de vijanden'? Waarom worden ze zo genoemd? (p. 33)
- Wat weet je over de pinguïneilanden? (p. 35)
- Wanneer werd Sofie verliefd op pinguïns? Ze geeft die verliefdheid een naam. Welke? (p. 56-57)
- Wat drinken pinguïns? (p. 64)
- Sofie heeft dubbele pech. Welke pech? (p. 58)
- Wat willen 'de vijanden' tekenen op het gips van Sofie? (p. 34) Wat tekenen ze uiteindelijk? (p. 68)
- Welk beroep heeft de vader van Sofie?
- Oma is op bezoek bij Sofie. Ze belt naar opa en het enige dat Sofie hoort is 'oké, oké, oké'. Dat is het begin van twee mooie gebeurtenissen? Welke? (p. 76)
- Waarom wordt Sofie eerst niet verliefd op de pinguïns in de dierentuin? (p. 82, omdat de pinguïns (keizerpinguïns) die ze eerst ziet de hele tijd stilstaan) Wanneer voelt ze de pinguïnkooft dan toch? (p. 86, zwartvoetjes)
- Hoe leer je een pinguïn zwemmen? (p. 83)
- Wie is de beroemdste pinguïn ter wereld? (p. 87)
- Waarom ging opa weg bij de dierentuin? (p. 90-91)
- Wat gebeurt er tijdens de spreekbeurt van Sofie? (p. 114)
- Wie zijn Joe en Sally? (zie achteraan: 'Over dit boek')

Methode Aidan Chambers

Het is altijd interessant om te werken met de methode Chambers:

‘Door te praten over boeken leren kinderen logisch na te denken, gedachten te ordenen, een eigen mening én een eigen smaak te ontwikkelen. Goede gesprekken overstijgen antwoorden

als ‘Ik vond dit boek (niet) leuk’ en vormen een goede basis om boeken gefundeerd te beoordelen. Maar hoe pak je die gesprekken aan?’

Zie voor deze methode van praten over boeken ook: *Methode Chambers* op www.kjv.be/begeleiders/handboek.php en het boek *Vertel eens* van Aidan Chambers (Biblion, 2002), in het bijzonder hoofdstukken 13 (over het onderwerp van gesprek) en 14 (over een raamwerk van vragen).

Aan de slag

Knip alle vragen uit of schrijf ze op kaartjes. De juryleden vormen een kring. In het midden ligt de stapel kaartjes met de vragen naar onderen. Om de beurt wordt een kaartje gepakt, de vraag gelezen, en beantwoord door het kind dat het kaartje pakt. Vervolgens reageren de andere kinderen hierop. Daarna wordt het kaartje onder op de stapel geschoven en pakt het volgende kind in de kring een kaartje. Je kan hun ook vragen om een kaartje te trekken en de vraag te stellen aan een ander jurylid. Als die geantwoord heeft, neemt hij/zij de volgende vraag, enzovoort.

Basisvragen (A-vragen)

- Wat vond je leuk, mooi, of goed aan dit boek?
- Was vond je niet leuk?
- Waren er stukken die je vervelend vond?
- Wat was er moeilijk of onduidelijk?
- Wat vind je grappig?
- Waar had je meer over willen horen?

Algemene vragen (B-vragen)

- Is het verhaal geloofwaardig?
- Als de schrijver je zou vragen wat er anders of beter zou kunnen, wat zou je dan zeggen?
- Wil je nog iets anders van deze schrijver lezen?
- Wil je het nog een keer lezen?
- Als jij dit geschreven had, wat had je dan anders of beter gedaan?
- Kun je een stuk noemen dat nooit gebeurd kan zijn?
- Wat ga je aan je vrienden vertellen over het boek?
- Was er iets in het boek wat je zelf al eens hebt meegemaakt?

Speciale vragen (C-vragen)

- Doet een van de personages je denken aan iemand die je kent? Of aan personages in andere boeken?
- Waar speelt het verhaal zich af? Op één plek of op verschillende plekken?
- In welke tijd speelt het verhaal zich af?
- Welke personages vind je leuk?
- Welke personages vind je niet leuk?
- Wie is de belangrijkste persoon?
- Welk personage boeit je het meest? Het hoofdpersonage of iemand anders?

- Beschouw jezelf eens als toeschouwer. Door wiens ogen heb je het verhaal dan gevolgd?

Steek bijvoorbeeld deze opdrachten ook tussen de kaartjes:

- Bedenk zelf een vraag en stel die aan je buurman of buurvrouw
- Geen vraag voor jou, wacht één beurt

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 3

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 3

Veel succes! Geniet van een uurtje praten met kinderen over boeken!